

**Uniwersytet
Dzieci**

**Jak
powstało
pismo?**

Wstęp

OBEJRZYJ FILM: Jak powstało pismo?

Obejrzyjcie film, w którym Miron Wolny z Instytutu Historii i Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego opowie o starożytnym Egipcie.

Film:

https://www.youtube.com/watch?time_continue=1&v=VF0W8PJnHHc&feature=emb_logo

Co zapamiętałeś/aś z filmu?

Z czego słynie Egipt?

Kim był faraon?

Kim był Sfinks?

Jak odkryto hieroglify?

Kto odszyfrował znaczenie hieroglifów?

Rozwinięcie/praca własna

ZASTANÓW SIĘ: Gdzie leży Egipt?

Czy można mieszkać na pustyni?

Czy słyszałeś/aś o rzece Nil?

Czym były piramidy?

Czy wiesz z czego takie piramidy były budowane?

Czy ktoś mieszkał w piramidach?

Jak myślisz, z czego dawno temu Egipcjanie budowali domy?

DOWIEDZ SIĘ WIĘCEJ: Informacje o starożytnym Egipcie

Starożytni Egipcjanie żyli w dolinie Nilu, w północno-wschodnim krańcu Afryki. Po obu stronach za doliną Nilu rozciągały się pustynie - od wschodu Arabska, od zachodu Libijska.

Czy na pustyni można mieszkać?

Najdogodniejsze warunki dla rozwoju osadnictwa, a także rolnictwa mogły zapewnić doliny wielkich rzek, będące źródłem bardzo żyznej ziemi.

Nil, liczący od swoich źródeł 6671 kilometrów, jest najdłuższą rzeką na kuli ziemskiej. Po obu stronach doliny Nilu rozciąga się pustynia, dlatego uprawa ziemi była możliwa tylko w pobliżu rzeki. By dłużej utrzymać wodę na polach, Egipcjanie budowali sieć kanałów nawadniających.

Dla Egipcjan Nil był, i ciągle jest, życiodajną siłą. Umożliwiał wzrost roślin uprawnych, dostarczał ryb i cennej trzciny papiirusowej, był też wykorzystywany jako wygodna droga komunikacyjna. Barki i łodzie z towarami pływały w dół i w górę rzeki.

DOWIEDZ SIĘ WIĘCEJ: Budowle starożytnego Egiptu

Z czego dawno temu w Egipcie budowano domy?

W Egipcie istniały dwa rodzaje budynków, w których mieszkało. Pierwszym był dom robotnika, a drugim dom miejski dla bogatszych ludzi. Oba rodzaje były zbudowane z cegieł robionych z mułu i gliny. Nil, niosąc muł, dostarczał podstawowego materiału budowlanego. Nie wypalane, naturalnie suszone cegły z gliny z domieszką piasku lub szezki były powszechnie dostępnym tanim budulcem.

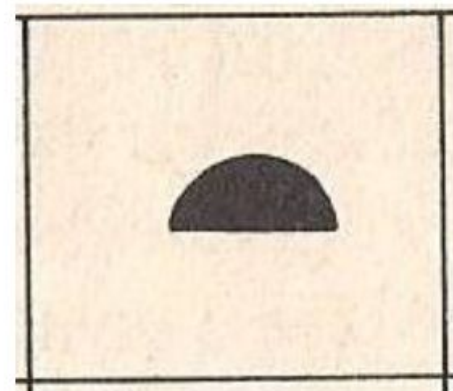
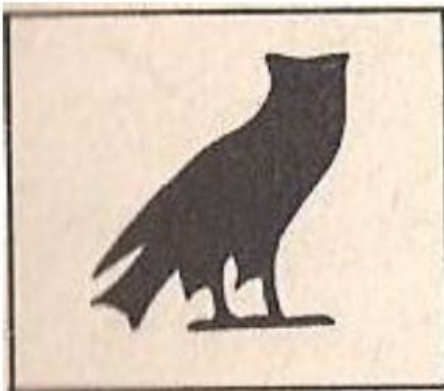
Czym były piramidy?

Piramidy to wielkie kamienne budowle, które były grobowcami faraonów. Budowa piramidy była wielkim i drogim przedsięwzięciem. Wymagało to wielu umiejętności i ogromnej pracy wielu tysięcy ludzi. Astronomowie badali gwiazdy, aby określić najlepsze położenie budowli, matematycy i architekci kreślili plany, kamieniarze ciosali skalne bloki, a nadzorcy organizowali pracę robotników. Jeden taki blok ważył tyle, co dorosły hipopotam, czyli ok. 2 tony; robotnicy przeciągali je po gładkim drewnie. Podstawą piramidy był kwadrat; cztery boki miały prawie identyczne długości. Wnętrze piramidy wypełnione było różnymi, zawiłymi korytarzami, tworzące niemal labirynt. Komory w piramidach były pięknie zdobione. Ponadto znajdowały się tam także galerie. Na ścianach wewnątrz piramidy można zaobserwować hieroglify, czyli egipskie pismo.

Doświadczenie: pismo obrazkowe

Jednym z pierwszych pism było pismo obrazkowe. Takie pismo archeologowie odkryli również w środku piramid – poszczególne znaki tego pisma nazywamy hieroglifami.

PRZYJRZYJ SIĘ hieroglifom poniżej. Jak myślisz, co mogły oznaczać? Czy rozszyfrowanie ich jest łatwym zadaniem?

Doświadczenie: pismo obrazkowe

Hieroglify na poprzednim slajdzie oznaczają kolejno: sowę, wodę i chleb.
Czy łatwo było Ci je rozszyfrować?

PRZYJRZYJ SIĘ teraz poniższym hieroglifom. Co ktoś chciał przekazać za ich pomocą?

To już jest trudniejsze zadanie. Trzeba było posiadać ogromną wiedzę, aby tworzyć takie hieroglify i je odczytywać. Tworzeniem hieroglifów zajmował się skryba.

Jak myślisz, dlaczego obecnie stosujemy litery alfabetu, a nie hieroglify?

Doświadczenie: piktogramy

ZASTANÓW SIĘ: *Czy w dzisiejszym świecie ludzie posługują się jeszcze pismem obrazkowym? Jakie komunikaty w formie obrazków zauważasz w swoim życiu codziennym?*

PRZYJRZYJ SIĘ: *poniższym zdjęciom oraz obrazkom znajdującym się na kolejnych slajdach i odpowiedz na pytania:*

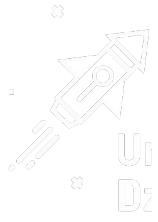
Czy widzisz na zdjęciach jakieś komunikaty?

Co oznaczają obrazki na kolejnych slajdach?

Doświadczenie: piktogramy

Podsumowanie

PRZYPOMNIJ SOBIE:

Gdzie leży Egipt?

Czym były hieroglify?

Co najbardziej podobało się Tobie w starożytnym Egipcie?

Dlaczego wymyślono alfabet?

Gdzie spotkamy jeszcze komunikaty obrazkowe?

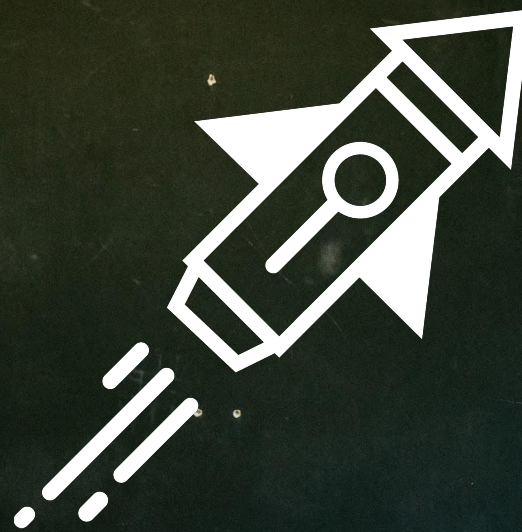

STWÓRZ SWOJE WŁASNE PISMO OBRAZKOWE:

Spróbuj za pomocą pisma obrazkowego narysować jakąś wiadomość do domowników i zobacz, czy będą w stanie odczytać to, co chciałeś/aś im przekazać.

Działaj z Fundacją Uniwersytet Dzieci!

facebook.com/UniwersytetDzieci

[@fundacjauniwersytetdzieci](https://instagram.com/@fundacjauniwersytetdzieci)

[@unwrdzieci](https://twitter.com/@unwrdzieci)